

(Фонд стратешке културе, 24.08.2009)

Међународни кривични трибунал за бившу Југославију припремио се за свој, највероватније, одлучујући процес. У септембру треба да почне претрес у процесу против бившег председника босанске Републике Српске Радована Караџића. Како је изјавио председавајући на процесу Ајзен Бономи, "по мом мишљењу дати предмет данас је припремљен за процес".

Истина, сам господин Бономи данас је "хрома патка" Хашког трибунала. Према резолуцији Савета безбедности ОУН број 1877. од 7. јула 2009. године, он напушта свој положај на сопствени захтев. Његова оставка је још више замрсила ситуацију око процеса, пошто Кристијан Шартје и други представници Хашког трибунала не могу да дају јасан одговор поводом његове даље улоге у процесу Радовану Караџићу. Познато је, међутим, да је он већ припремио писмене препоруке на име председника Хашког трибунала, у којима је изложио своје виђење будуће судске расправе.

Несигурност представника Хашког трибунала и њихова намера да се максимално осигурају од било каквих изненађења добро су схватљиви. Судаћи по информацији која је процурела из хашких зидина (мучилишта), на процесу Караџићу ће експлодирати не једна бомба међународне величине. Како у својим оскудним интервјуима саопштава сам осумњичени, он поседује документа која разоткривају међународни механизам разбијања Југославије и, поред осталог, сценариј организовања и подржавања у врућем стадијуму етно-грађанског рата у Босни и Херцеговини, написан у светским "центрима моћи", а који су реализовале западне државе у тесној спрези са земљама муслиманског света. На захтев Караџића, Хашки трибунал је већ био принуђен да упуту званични захтев влади Пакистана у вези продаје оружја босанским муслиманима, што је чинила власт те земље кршећи ембарго ОУН. Аналогни документи припремљени су и у односу на власт Египта и Јордана. У њима се говори о војној активности у Босни и Херцеговини организација "Браћа муслимани" и "Јордански Босанци", а такође и о испорукама наоружања босанским муслиманима од стране египатске и јорданске владе.

Међутим, основна битка на процесу распламсаће се око догађаја у Сребреници, јула 1995. године. Пропагандистичка машинерија Запада већ је одрадила ту тему по целовитом програму, саопштивши о 8 хиљада муслиманских жртава, које су тобоже пале

након што је армија босанских Срба заузела тај босански град. Међутим, подаци ексхумације и патолошко-анатомских истраживања говоре о отприлике 800 жртава, а притом није могуће накнадно утврдити њихову националност и околности смрти. Оно што се догодило у Сребреници без доказа је проглашено "геноцидом" – како је то учинио, поред осталог, Европски парламент у јануару 2009. године, који је поставио знак једнакости између догађаја у Сребреници и холокауста (што је, узгред речено, изазвало основане протесте међународних јеврејских организација). Резолуција Европског парламента предлаже, ни мање ни више, него да се 11. јули прогласи "Даном сећања на геноцид у Сребреници".

Ништа мање питања изазива и став власти Србије. Стиче се утисак да се руководство земље труди да се максимално дистанцира од процеса, игноришући чињеницу да се у Хагу не суди Караџићу, већ свим Србима, српској државности и православлу. Током дуже од пола године након усвајања у Европском парламенту скандалозне резолуције, ни председник Борис Тадић, ни влада, нити министарство спољних послова нису изнели свој суд о суштини ствари. Да ли је то можда због тога што они са свих трибина неуморно истичу стратешки избор Србије у корист чланства у Европској унији? Па је, према томе, Европски парламент као највиши представнички орган Европске уније за српске владајуће кругове постао нова звезда – водилца, чак и онда када борбу Срба за свој државни и национални опстанак изједначава са злочинима Адолфа Хитлера.

Међутим, ни та чудовишна по облику и фалсификована у суштини поређења, ни изјаве самог Радована Караџића не побуђују званични Београд на то, да заузме какав-такав, иоле јасан став. О обелодањеном ових дана интервјуу Радована Караџића агенцији "Ројтерс", први председник босанске Републике Српске сведочи, да он "није тежио ка државној функцији, али када је ту функцију и имао, вршио је своје обавезе у најбољим интересима народа". "Ја дубоко жалим због рата, али то није био наш избор" – казао је Караџић.

На располагању руководства Србије постоје сва неопходна документа како би се јасно одредило о суштини оног што се дешавало у годинама босанског рата и процеса Радовану Караџићу. Ради се, поред осталог, о материјалима и сведочанствима, која је прикупила у Холандији регистрована невладина организација "Историјски пројекат Сребреница". Њени представници су већ предложили Скупштини Србије да усвоји резолуцију са правном оценом одлука Европског парламента, Хашког трибунала и других међународних органа, које директно задиру у национално-државне интересе Србије.

У пројекту документа се, поред осталог, предлаже да се помене "на хиљаде Срба из

насељених места око Сребренице, које су уништиле снаге босанских муслимана под командом Насера Орића (кога је Хашки трибунал у потпуности оправдао јула 2008. године), и њихова села које су горе поменуте снаге уништиле и спалиле". Сем тога, аутори документа подсећају на "релативно недавну операцију "Олуја" у Републици Српска Крајина, коју су заједничке хрватско-муслиманске снаге извеле само пар недеља након догађаја у Сребреници и која је праћена неупоредиво већим бројем жртава, али која и уопште није привукла пажњу Европског парламента".

Вредело би цитирати и још један део из нацрта резолуције Скупштине Србије, коју су разрадили експерти "Историјског пројекта Сребреница". У њему се српским властима предлаже да својим бриселским партнерима јасно саопште, да у Србији "схватају декларативни став земаља – чланица и института Европске уније о томе да је место српског народа у Европи, и апеле да се иде 'европским путем'. Међутим, у случају да они буду с нама разговарали језиком незаслужених увреда и понижења – српски народ може веома лако донети одлуку да у потпуности заобиђе тај пут".

Разуме се да је такав став смртно опасан за актуелну српску владајућу елиту и њене финансијско-политичке интересе на Западу. Отуда и нојевска политика српских власти у питању сарадње са Хашким трибуналом, и нарочито када је реч о "делу Караџића". "Мој допринос историји моћи ће се оценити тек онда, када прође много времена" – изјавио је он у свом последњем интервјуу "пре суђења" Радован Караџић. Нажалост, допринос српској историји актуелног руководства Србије може се оценити већ сада. И та оцена тешко да би била висока.

Аутор је старији научни сарадник Института славистике РАН, магистар историјских наука, међународни коментатор листа "Време новостјеј"

<http://rs.fondsk.ru/article.php?id=2420>